

7. UREDBA VIJEĆA (EZ) BR. 44/2001
od 22. prosinca 2000.
o nadležnosti i priznanju i ovrsi sudskih odluka
u građanskim i trgovačkim stvarima*

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a osobito njegov članak 61. točku (c) i članak 67. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,¹

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta,²

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora,³

polazeći od sljedećeg:

(1) Zajednica je postavila za svoj cilj održavanje i razvoj prostora slobode, sigurnosti i pravde, na kojemu je osigurano slobodno kretanje osoba. Za postupnu uspostavu takvog područja, Zajednica usvaja, između ostalog, mjere koje se odnose na pravosudnu suradnju u građanskim stvarima, koja je potrebna za neometano funkcioniranje unutarnjega tržišta.

(2) Određene razlike između nacionalnih propisa koji uređuju nadležnost i priznanje sudskih odluka sprječavaju neometano djelovanje unutarnjega tržišta. Nužno je da države članice koje ova Uredba obvezuje usvoje propise za ujednačavanje pravila o sukobu nadležnosti u građanskim i trgovačkim stvarima te za pojednostavljivanje formalnosti radi brzog i jednostavnog priznanja i ovrhe sudskih odluka.

(3) Ovo područje pripada u pravosudnu suradnju u građanskim stvarima u smislu članka 65. Ugovora.

* Redakcijski pročišćeni tekst. Uredba je objavljena u SL L 12, 16. 1. 2001, str. 1–23.; ispravak: SL L 307, 24. 11. 2001, str. 28.; izmjene i dopune: SL L 225, 22. 8. 2002, str. 13.; SL L 334, 10. 11. 2004, str. 3–4.; SL L 381, 28. 12. 2004, str. 10–11.; SL L 304, 14. 11. 2008, str. 80–84.; SL L 93, 7. 4. 2009, str. 13–19.; SL L 119, 13. 5. 2010, str. 7–13. Stupila je na snagu 1. 3. 2002. za sve države koje su tada bile članice Europske unije osim Danske. U Cipru, Češkoj, Estoniji, Latviji, Litvi, Mađarskoj, Malti, Poljskoj, Slovačkoj i Sloveniji, Uredba je na snazi 1. 5. 2004. (SL L 236, 23. 9. 2003, str. 711–718.), a u Rumunjskoj i Bugarskoj, 1. 1. 2007. (OJ L 363, 20. 12. 2006, p. 1–80). Uredba je stupila na snagu u Danskoj na temelju posebnog sporazuma između Europske zajednice i Kraljevine Danske 1. 7. 2007. (SL L 299, 16. 11. 2005, str. 62–70., SL L 94, 4. 4. 2007, p. 70).

¹ SL C 376, 28. 12. 1999., str. 1.

² Mišljenje doneseno 21. rujna 2000. (još nije objavljeno u Službenom listu).

³ SL C 117, 26. 4. 2000., str. 6.

(4) U skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti, navedenima u članku 5. Ugovora, ciljeve ove Uredbe države članice ne mogu postići pojedinačnim djelovanjem; one se mogu bolje postići djelovanjem Zajednice. Ova je Uredba ograničena na minimum potreban za njihovo postizanje i ne prelazi ono što je potrebno za tu svrhu.

(5) Države članice su 27. rujna 1968., djelujući u skladu s odredbama članka 293. četvrte alineje Ugovora, sklopile Konvenciju iz Bruxellesa o nadležnosti i ovrsi sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, koja je izmijenjena i dopunjena konvencijama o pristupanju novih država članica toj Konvenciji (u daljnjem tekstu "Bruxelleska konvencija"),⁴ Države članice i EFTA sklopile su 16. rujna 1988. Konvenciju iz Lugana o nadležnosti i ovrsi sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, a riječ je o uspojednoj konvenciji uz Konvenciju iz Bruxellesa iz 1968. Obavljen je rad na reviziji tih konvencija, a Vijeće je odobrilo sadržaj revidiranih tekstova. Trebalo bi osigurati kontinuitet rezultata postignutih tom revizijom.

(6) Kako bi se postigao cilj slobodnog kretanja sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potrebno je i prikladno da pravila kojima je uređena nadležnost i priznanje sudskih odluka te njihova ovrha budu uređena pravno obvezujućim i izravno primjenjivim pravnim aktom Zajednice.

(7) Područje primjene ove Uredbe mora obuhvatiti sve najvažnije građanske i trgovačke predmete, osim nekih točno utvrđenih predmeta.

(8) Mora postojati veza između postupaka na koje se primjenjuje ova Uredba i područja država članica koje ova Uredba obvezuje. Shodno tome, zajednički propisi o nadležnosti sudova trebali bi se, u načelu, primjenjivati u slučajevima kad tuženik ima prebivalište u nekoj od tih država članica.

(9) U pogledu tuženika bez prebivališta u državi članici, u pravilu se primjenjuju nacionalni propisi o nadležnosti koji važe na području države članice pred čijim se sudom vodi postupak, a u pogledu tuženika s prebivalištem u državi članici koja nije vezana ovom Uredbom i dalje se primjenjuje Bruxelleska konvencija.

(10) Radi slobodnog kretanja sudskih odluka, sudske odluke donesene u državi članici koja je vezana ovom Uredbom moraju se priznati i izvršiti u drugoj državi članici vezanoj ovom Uredbom, čak i ako dužnik ima prebivalište u trećoj državi.

(11) Propisi o nadležnosti moraju biti visoko predvidljivi i utemeljeni na načelu da se nadležnost uglavnom utvrđuje prema prebivalištu tuženika, pri čemu takva nadležnost mora uvijek postojati, osim u nekim točno određenim slučajevima, u kojima je zbog predmeta spora ili stranačke slobode ugovaranja opravdana neka druga poveznica. Prebivalište pravne osobe mora biti autonomno utvrđeno kako bi zajednička pravila bila transparentnija i kako bi se izbjegli sukobi nadležnosti.

⁴ SL L 299, 31. 12. 1972., str. 32.

SL L 304, 30. 10. 1978., str. 1.

SL L 388, 31. 12. 1982., str. 1.

SL L 285, 3. 10. 1989., str. 1.

SL C 15, 15. 1. 1997., str. 1.

Za pročišćeni tekst vidi SL C 27, 26. 1. 1998., str. 1.

(12) Osim prebivališta tuženika, moraju postojati alternativne osnove za nadležnost, utemeljene na bliskoj vezi između suda i spora ili radi olakšavanja pravilnog suđenja.

(13) Kad je riječ o osiguranju, potrošačkim ugovorima i radnopravnim stvarima, slabija strana u sporu mora biti zaštićena propisima o nadležnosti tako da oni više pogoduju ostvarenju njezinih interesa nego što to omogućuju opći propisi.

(14) Uz poštovanje isključivih nadležnosti utvrđenih ovom Uredbom mora se poštovati stranačka sloboda ugovaranja, osim kod ugovora koji se odnose na ugovore o osiguranju, potrošačke ugovore ili ugovore o radu, gdje je dopuštena samo ograničena sloboda ugovaranja sudske nadležnosti.

(15) U interesu skladnog ostvarivanja pravosudne zaštite potrebno je smanjiti mogućnost vođenja usporednih postupaka i osigurati da u dvjema državama članicama ne budu donesene dvije nespojive presude. Mora postojati jasan i učinkovit mehanizam za rješavanje slučajeva litispendinge i povezanih parnica te za sprječavanje problema koji proizlaze iz razlika među državama članicama s obzirom na utvrđivanje trenutka od kojega se smatra da je postupak u tijeku. U smislu ove Uredbe, taj se trenutak mora utvrditi autonomno.

(16) Uzajamno povjerenje u pravosuđe unutar Zajednice opravdava da sudske odluke donesene u nekoj državi članici automatski budu priznate bez posebnog postupka, osim u slučajevima njihova osporavanja.

(17) Na temelju istog načela uzajamnog povjerenja, postupak kojim se postiže ovršnost sudske odluke iz jedne države članice u drugoj državi članici mora biti učinkovit i brz. S tim ciljem, izjava da je sudska odluka ovršna zapravo mora biti izdana automatski, nakon formalnih provjera podnesene dokumentacije, pri čemu ne smije postojati bilo kakva mogućnost da se sud po službenoj dužnosti pozove na bilo koji od razloga za odbijanje ovrhe prema ovoj Uredbi.

(18) Unatoč tome, poštovanje prava obrane znači da tuženik mora imati mogućnost podnošenja žalbe na odluku o ovrsi, ako smatra da postoji jedan od razloga za odbijanje ovrhe sudske odluke. Mogućnost izjavljivanja pravnog lijeka mora postojati i za tužitelja ako je odbijen njegov prijedlog za donošenje odluke o ovrsi sudske odluke.

(19) Kako bi se osigurao kontinuitet između Bruxelleske konvencije i ove Uredbe potrebno je donijeti prijelazne odredbe. Kontinuitet je potreban i u pogledu tumačenja Bruxelleske konvencije od strane Suda Europskih zajednica. Protokol iz 1971.⁵ nastavlja se primjenjivati u predmetima koji nisu riješeni u vrijeme stupanja na snagu ove Uredbe.

(20) Ujedinjeno Kraljevstvo i Irska su, prema članku 3. Protokola o stajalištu Ujedinjenog Kraljevstva i Irske, u prilogu uz Ugovor o osnivanju Europske zajednice, izjavile da žele sudjelovati u donošenju i primjeni ove Uredbe.

⁵ SL L 204, 2. 8. 1975., str. 28.

SL 304, 30. 10. 1978., str. 1.

SL L 388, 31. 12. 1982., str. 1.

SL L 285, 3. 10. 1989., str. 1.

SL C 15, 15. 1. 1997., str. 1.

Za pročišćeni tekst vidi: SL C 27, 26. 1. 1998., str. 28.

(21) Prema odredbama članaka 1. i 2. Protokola o stajalištu Danske, u prilogu uz Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o osnivanju Europske zajednice, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe pa stoga nije njome vezana niti ju je obvezna primjenjivati.

(22) S obzirom na to da Bruxelleska konvencija ostaje na snazi u odnosima između Danske i država članica vezanih ovom Uredbom, ta konvencija kao i Protokol iz 1971. i dalje se primjenjuju u odnosima između Danske i država članica vezanih ovom Uredbom.

(23) Bruxelleska konvencija i dalje se primjenjuje na područjima država članica koje pripadaju teritorijalnom području primjene te konvencije, a koja su isključena iz ove Uredbe prema članku 299. Ugovora.

(24) Jednako tako, zbog dosljednosti, valja predvidjeti da ova Uredba ne utječe na pravila o nadležnosti i priznanju sudskih odluka sadržanima u posebnim pravnim aktima Zajednice.

(25) Zbog poštovanja međunarodnih obveza koje su preuzele države članice, ova Uredba ne smije utjecati na konvencije koje se odnose na posebna pravna područja, čije su države članice stranke.

(26) Nužna fleksibilnost mora biti osigurana osnovnim pravilima ove Uredbe kako bi se uzela u obzir posebna postupovna pravila nekih država članica. Određene odredbe Protokola, u prilogu uz Bruxellesku konvenciju, moraju na odgovarajući način biti uključene u ovu Uredbu.

(27) Radi omogućavanja neometanog prijelaza na nekim područjima koja su bila podložna posebnim odredbama Protokola u prilogu uz Bruxellesku konvenciju, ova Uredba propisuje, u prijelaznome razdoblju, odredbe koje uzimaju u obzir posebnu situaciju u nekim državama članicama.

(28) Najkasnije pet godina od stupanja na snagu ove Uredbe, Komisija će podnijeti izvješće o njezinoj primjeni i po potrebi podnijeti prijedloge za njezinu prilagodbu.

(29) Komisija će, na temelju izmjena koje dostavi država članica o kojoj je riječ, morati prilagoditi Priloge od I do IV o unutarnjim propisima o nadležnosti, sudovima i drugim nadležnim tijelima te o raspoloživim pravnim lijekovima; izmjene Priloga V i VI trebale bi se usvojiti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. kojom se propisuje postupci za služenje izvršnim ovlastima povjerenima Komisiji,⁶

DONIJELO JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.
POLJE PRIMJENE

Članak 1.

1. Ova se Uredba primjenjuje na građanske i trgovačke stvari bez obzira na vrstu suda. Uredba osobito ne obuhvaća porezne, carinske ili upravne stvari.

⁶ SL L 184, 17. 7. 1999., str. 23.

2. Ova se Uredba ne primjenjuje na:
- (a) status ili pravnu sposobnost fizičkih osoba, bračnoimovinske odnose, nasljedno pravo uključujući oporučno pravo;
 - (b) stečaj, prisilne nagodbe i slične postupke;
 - (c) socijalno osiguranje;
 - (d) arbitražu.
3. U ovoj Uredbi izraz "država članica" označava svaku državu članicu osim Danske.

POGLAVLJE II. NADLEŽNOST

ODJELJAK 1. Opće odredbe

Članak 2.

1. Podložno odredbama ove Uredbe, osobe s prebivalištem u nekoj državi članici mogu biti tužene, bez obzira na njihovo državljanstvo, pred sudovima te države članice.
2. Na osobe koje nisu državljani države članice u kojoj imaju prebivalište primjenjuju se pravila o nadležnosti mjerodavna za državljane te države.

Članak 3.

1. Osobe s prebivalištem u nekoj državi članici mogu biti tužene pred sudovima neke druge države članice samo prema odredbama odjeljaka 2.–7. ovog poglavlja.
2. Protiv tih osoba osobito se ne primjenjuju unutarnji propisi o nadležnosti iz Priloga I.

Članak 4.

1. Ako tuženik nema prebivalište u nekoj državi članici, nadležnost sudova svake države članice određuje se, uz poštovanje članka 22. i 23., prema pravu te države članice.
2. Protiv takvog tuženika, svaka osoba s prebivalištem u državi članici može se, bez obzira na njezino državljanstvo, pozivati na pravila o nadležnosti koja su na snazi u toj državi, a osobito na ona iz Priloga I., jednako kao i državljani te države.

ODJELJAK 2. Posebna nadležnost

Članak 5.

- Osoba s prebivalištem u nekoj državi članici može biti tužena u drugoj državi članici:
1. (a) u sporovima iz ugovora, pred sudom mjesta u kojemu je obveza o kojoj je riječ ispunjena ili u kojemu je trebala biti ispunjena;

(b) u smislu ove odredbe, osim ako nije drugačije ugovoreno, mjesto ispunjenja obveze o kojoj je riječ je:

– ako se radi o kupoprodaji robe, mjesto u državi članici u kojemu je, prema ugovoru, roba isporučena ili je trebala biti isporučena,

– ako se radi o pružanju usluga, mjesto u državi članici u kojemu su, prema ugovoru, usluge pružene ili su trebale biti pružene,

(c) ako se ne primjenjuje podstavak (b), primjenjuje se podstavak (a);

2. u predmetima koji se odnose na uzdržavanje, pred sudom mjesta u kojemu ovlaštenik uzdržavanja ima prebivalište ili uobičajeno boravište ili, ako je predmet povezan s postupkom koji se odnosi na status neke osobe, pred sudom koji je, po vlastitom pravu, nadležan za taj postupak, osim ako se nadležnost temelji isključivo na državljanstvu neke od stranaka;

3. u sporovima o izvanugovornoj odgovornosti za štetu ili odgovornosti koja je izjednačena s tom odgovornosti, pred sudom mjesta gdje se štetni događaj dogodio, ili gdje bi se mogao dogoditi;

4. za zahtjeve za popravlanje štete ili povrat u prijašnje stanje, koji se temelje na kaznenom djelu, tužba se može podnijeti pred kaznenim sudom pred kojim se vodi kazneni postupak, ukoliko taj sud prema svome pravu može odlučivati o građanskopravnim zahtjevima;

5. ako je riječ o sporu koji proizlazi iz poslovanja podružnice, zastupstva ili druge poslovne jedinice, pred sudom mjesta u kojemu se nalazi podružnica, zastupstvo ili druga poslovna jedinica;

6. kao osnivač, upravitelj ili korisnik trusta osnovanog na temelju zakona ili pravnim poslom koji je sklopljen ili potvrđen u pisanom obliku, pred sudovima države članice u kojoj se nalazi sjedište trusta;

7. ako je riječ o sporu koji se odnosi na plaćanje nagrade za spašavanje tereta ili vozarine, pred sudom na čijem su području predmetni teret ili vozarina:

(a) zadržani radi osiguranja isplate, ili

(b) mogli biti zadržani, da nije dan plog ili neka druga vrsta osiguranja;

s time što se ova odredba primjenjuje samo ako se tvrdi da tuženik ima prava na tovar odnosno vozarinu ili da ih je imao u trenutku spašavanja.

Članak 6.

Osoba s prebivalištem u državi članici može također biti tužena:

1. ako je tuženo više osoba, pred sudom mjesta u kojemu bilo koja od njih ima prebivalište, ako su tužbe toliko usko povezane da je, radi izbjegavanja donošenja proturječnih odluka u odvojenim postupcima, svrhovito zajedno ih raspraviti i o njima odlučiti;

2. ako se radi o tužbi iz garancije ili intervencijskoj tužbi, pred sudom kod kojega se vodi glavni postupak, osim ako je tužba podnesena samo zato da se ta osoba izuzme iz nadležnosti suda koji bi za nju bio nadležan;

3. ako je riječ o protutužbi koja proizlazi iz istog ugovora ili činjeničnog stanja kao i prvotna tužba, pred sudom kod kojega je u tijeku postupak u povodu prvotne tužbe;

4. u sporovima iz ugovora, ako se tužba može povezati s drugom tužbom protiv istog tuženika u stvari koja se odnosi na stvarna prava na nekretninama, pred sudom države članice u kojoj se nalazi nekretnina.

Članak 7.

Ako je prema ovoj Uredbi sud države članice nadležan za tužbe iz odgovornosti zbog uporabe ili korištenja broda, taj sud ili neki sud određen umjesto njega unutarnjim pravom te države članice, nadležan je za tužbe na ograničenju takve odgovornosti.

ODJELJAK 3.

Nadležnost u predmetima koji se odnose na osiguranje

Članak 8.

U predmetima koji se odnose na osiguranje, nadležnost se utvrđuje ovim odjeljkom, ne dovodeći u pitanje članak 4. i članak 5. točke 5.

Članak 9.

1. Osiguravatelj s prebivalištem u nekoj državi članici može biti tužen:
 - (a) pred sudovima države članice u kojoj ima prebivalište, ili
 - (b) u drugoj državi članici, u slučaju tužbe koju podnosi ugovaratelj osiguranja, osiguranik ili korisnik, pred sudom mjesta u kojemu tužitelj ima prebivalište,
 - (c) ako je suosiguravatelj, pred sudovima države članice u kojoj je tužen glavni osiguravatelj.

2. Osiguravatelj koji nema prebivalište ni u jednoj državi članici, ali u nekoj državi članici ima podružnicu, zastupstvo ili drugu poslovnu jedinicu, smatrat će se osiguravateljem s prebivalištem u toj državi članici, u sporovima koji proizlaze iz poslovanja podružnice, zastupstva ili druge poslovne jedinice.

Članak 10.

Kad je riječ o osiguranju od odgovornosti ili osiguranju nekretnina, osiguravatelj također može biti tužen pred sudom mjesta štetnog događaja. To vrijedi i onda kada su istom policom osigurane pokretne i nekretnine koje trpe štetu od istog događaja.

Članak 11.

1. Kad je riječ o osiguranju od odgovornosti, osiguravatelj može, ako to dopušta pravo suda, sudjelovati u postupku koji je oštećenik pokrenuo protiv osiguranika.
2. Članci 8., 9. i 10. primjenjuju se na tužbe koje oštećenik podnosi izravno protiv osiguravatelja, ako su takve izravne tužbe dopuštene.
3. Ako pravo koje je mjerodavno za te izravne tužbe predviđa da nositelj prava na osiguranje ili osiguranik mogu biti suparničari, za njih je nadležan isti sud.

Članak 12.

1. Ne dovodeći u pitanje članak 11. stavak 3., osiguravatelj može pokrenuti postupak samo pred sudovima države članice u kojoj tuženik ima prebivalište, bez obzira na to je li on ugovaratelj osiguranja, osiguranik ili korisnik.

2. Odredbe ovog odjeljka ne utječu na pravo podnošenja protutužbe pred sudom kojemu je, prema odredbama ovog odjeljka, podnesena prvotna tužba.

Članak 13.

Od odredaba ovog odjeljka može se odstupiti samo sporazumom:

1. koji je sklopljen nakon što je spor nastao, ili
2. koji daje ugovaratelju osiguranja, osiguraniku ili korisniku pravo da podnese tužbu pred sudovima koji nisu navedeni u ovom odjeljku, ili
3. koji su sklopili ugovaratelj osiguranja i osiguravatelj koji u vrijeme sklapanja ugovora imaju prebivalište ili uobičajeno boravište u istoj državi članici, a sporazumom se zasniva nadležnost sudova te države čak i ako je štetni događaj nastupio u inozemstvu, osim ako takav sporazum nije dopušten prema pravu te države, ili
4. koji je sklopljen s ugovarateljem osiguranja koji nema prebivalište u nekoj državi članici, osim ako je osiguranje obvezno ili se odnosi na nekretnine u nekoj državi članici, ili
5. koji se odnosi na ugovor o osiguranju u onoj mjeri u kojoj on pokriva jedan ili više rizika opisanih u članku 14.

Članak 14.

Rizici iz članka 13. stavka 5. su:

1. svaka šteta na:
 - (a) pomorskim brodovima, priobalnim postrojenjima ili onima na otvorenome moru, ili zrakoplovu, do kojih je došlo zbog opasnosti nastalih u vezi s njihovom komercijalnom uporabom;
 - (b) robi u tranzitu osim putničke prtljage, ako tranzit podrazumijeva ili obuhvaća prijevoz tim brodovima ili zrakoplovima;
2. svaka odgovornost, osim one za tjelesne ozljede putnika ili za gubitak ili oštećenje njihove prtljage, koja je:
 - (a) nastala zbog korištenja ili upravljanja brodovima, postrojenjima ili zrakoplovima iz stavka 1. točke (a), osim ako, u pogledu potonjih, pravo države članice u kojoj je zrakoplov registriran, ne zabranjuje sporazume o nadležnosti u pogledu osiguranja od takvih rizika;
 - (b) za štetu koju prouzroči roba u tranzitu, kako je to opisano u stavku 1. točki (b);
3. svaki financijski gubitak povezan s korištenjem ili upravljanjem brodova, postrojenja ili zrakoplova iz točke 1.(a), a posebno gubitak tereta ili čartera;
4. svaki rizik ili interes povezan s bilo kojim rizikom iz točaka 1.–3.;

5. neovisno o odredbama točaka 1.–4., svi “veliki rizici”, utvrđeni u Direktivi Vijeća 73/239/EEZ,⁷ izmijenjenom i dopunjenom Direktivom Vijeća 88/357/EEZ⁸ i Direktivom Vijeća 90/618/EEZ⁹ te eventualnim kasnijim izmjenama i dopunama.

ODJELJAK 4.

Nadležnost za potrošačke ugovore

Članak 15.

1. U predmetima koji se odnose na ugovor koji sklapa osoba, potrošač, u svrhe koje se ne mogu smatrati njezinom profesionalnom ili poslovnom djelatnošću, nadležnost se utvrđuje prema odredbama ovoga odjeljka, ne dovodeći u pitanje članak 4. i članak 5. točke 5:

(a) ako je riječ o ugovoru o kupoprodaji robe na rate, ili

(b) ako je riječ o ugovoru o zajmu s otplatom na rate ili o bilo kakvom drugom obliku kredita, danom radi financiranja kupoprodaje robe; ili

(c) u svim drugim slučajevima, ako je ugovor sklopljen s osobom koja obavlja profesionalnu ili poslovnu djelatnost u državi članici u kojoj potrošač ima prebivalište ili ako na bilo koji način usmjerava takvu djelatnost prema toj državi članici ili prema većem broju država uključujući i tu državu članicu, a ugovor spada u područje tih djelatnosti.

2. Ako potrošač sklopi ugovor sa strankom koja nema prebivalište ni u jednoj državi članici, ali u nekoj državi članici ima podružnicu, zastupstvo ili drugu poslovnu jedinicu, smatrat će se da ima prebivalište u toj državi u pogledu sporova koji proizlaze iz poslovanja te podružnice, zastupstva ili druge poslovne jedinice.

3. Ovaj se odjeljak ne primjenjuje na ugovore o prijevozu, s iznimkom ugovora koji predviđaju putovanje i smještaj za paušalnu cijenu.

Članak 16.

1. Potrošač može podnijeti tužbu protiv druge ugovorne stranke bilo pred sudovima države članice u kojoj ta stranka ima prebivalište, bilo pred sudovima mjesta u kojemu potrošač ima prebivalište.

2. Druga ugovorna stranka može podnijeti tužbu protiv potrošača samo pred sudovima države članice u kojoj potrošač ima prebivalište.

3. Odredbe ovog članka ne utječu na pravo podnošenja protutužbe pred sudom kod kojega je, prema odredbama ovog odjeljka, podnesena prvotna tužba.

Članak 17.

Od odredaba ovoga odjeljka može se odstupiti samo sporazumom:

1. koji je sklopljen nakon što je spor nastao; ili

⁷ SL L 228, 16. 8. 1973., str. 3. Direktiva kako je posljednji put izmijenjena i dopunjena Direktivom 2000/26/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća (SL L 181, 20. 7. 2000., str. 65.).

⁸ SL L 172, 4. 7. 1988., str. 1. Direktiva kako je posljednji put izmijenjena i dopunjena Direktivom 2000/26/EZ.

⁹ SL L 330, 29. 11. 1990., str. 44.

2. koji daje potrošaču pravo podnijeti tužbu pred sudovima koji nisu navedeni u ovom odjeljku; ili

3. koji su sklopili potrošač i druga ugovorna strana koji u vrijeme sklapanja sporazuma imaju prebivalište ili uobičajeno boravište u istoj državi članici, a sporazumom se zasniva nadležnost sudova te države, osim ako takav sporazum nije dopušten prema pravu te države.

ODJELJAK 5.

Nadležnost za pojedinačne ugovore o radu

Članak 18.

1. U predmetima koji se odnose na pojedinačne ugovore o radu, nadležnost se utvrđuje prema odredbama ovog odjeljka, ne dovodeći u pitanje članak 4. i članak 5. točke 5.

2. Ako radnik sklopi pojedinačni ugovor o radu s poslodavcem koji nema prebivalište ni u jednoj državi članici, ali u nekoj državi članici ima podružnicu, zastupstvo ili drugu poslovnu jedinicu, smatra se da poslodavac ima prebivalište u toj državi članici u pogledu sporova koji proizlaze iz poslovanja podružnice, predstavništva ili druge poslovne jedinice.

Članak 19.

Poslodavac s prebivalištem u nekoj državi članici može biti tužen:

1. pred sudovima države članice u kojoj ima prebivalište; ili

2. u drugoj državi članici:

(a) pred sudom mjesta u kojemu radnik uobičajeno obavlja posao ili pred sudom mjesta u kojemu je zadnje uobičajeno obavljao posao, ili

(b) ako radnik uobičajeno ne obavlja ili nije obavljao svoj posao samo u jednoj državi, pred sudom mjesta u kojemu se nalazi ili se nalazila poslovna jedinica koja ga je zaposlila.

Članak 20.

1. Poslodavac može podnijeti tužbu samo pred sudovima države članice u kojoj radnik ima prebivalište.

2. Odredbe ovoga odjeljka ne utječu na pravo podnošenja protutužbe pred sudom na kojemu je, prema odredbama ovog odjeljka, podnesena prvotna tužba.

Članak 21.

Od odredaba ovoga odjeljka može se odstupiti samo sporazumom o nadležnosti:

1. koji je sklopljen nakon što je spor nastao; ili

2. koji daje radniku pravo da podnese tužbu pred sudovima koji nisu navedeni u ovome odjeljku.

ODJELJAK 6.

Isključiva nadležnost

Članak 22.

Sljedeći su sudovi isključivo nadležni, bez obzira na prebivalište:

1. u postupcima čiji su predmet stvarna prava na nekretninama ili najam nekretnina, sudovi države članice u kojoj se nekretnina nalazi.

Iznimno, u postupcima čiji su predmet najam nekretnine za privremenu osobnu uporabu, najdulje u razdoblju od šest uzastopnih mjeseci, nadležni su i sudovi države članice u kojoj tuženik ima prebivalište, pod uvjetom da je najmoprimac fizička osoba te da i najmodavac i najmoprimac imaju prebivalište u istoj državi članici;

2. u postupcima čiji je predmet valjanost, nišetnost ili prestanak nekog društva ili pravne osobe ili valjanost odluka njihovih tijela, sudovi države članice u kojoj to društvo odnosno pravna osoba imaju sjedište. Pri odlučivanju o tome gdje se to sjedište nalazi, sud primjenjuje vlastita pravila međunarodnog privatnog prava;

3. u postupcima čiji je predmet valjanost upisa u neki javni registar, sudovi države članice u kojoj se taj registar vodi;

4. u postupcima čiji je predmet registracija ili valjanost patenata, žigova, oblička ili uzoraka te sličnih prava koja se moraju položiti ili registrirati, isključivo su nadležni sudovi države članice na čijem je području polaganje odnosno upis prijavljeno ili učinjeno ili se, prema odredbama nekog akta Zajednice ili međunarodnog ugovora, smatra prijavljenim ili učinjenim.

Ne dovodeći u pitanje nadležnost Europskoga ureda za patente prema Konvenciji o izdavanju europskih patenata, potpisanoj u Münchenu 5. listopada 1973., sudovi svake države članice isključivo su nadležni, bez obzira na prebivalište, u postupcima koji se odnose na registraciju ili valjanost europskoga patenta izdanog za tu državu članicu;

5. u postupcima čiji je predmet ovrha sudskih odluka, sudovi države članice u kojoj je ovrha provedena ili treba biti provedena.

ODJELJAK 7.

Sporazum o nadležnosti

Članak 23.

1. Ako se stranke, od kojih barem jedna ima prebivalište u nekoj državi članici, sporazumiju da će sud ili sudovi neke države članice biti nadležni za sporove koji nastanu ili mogu nastati u vezi s određenim pravnim odnosom, nadležan će biti taj sud ili ti sudovi. Takva nadležnost je isključiva, osim ako su se stranke drukčije ugovorile. Sporazum o nadležnosti može se sklopiti:

- (a) u pisanom obliku ili usmeno s pisanom potvrdom; ili
- (b) u obliku koji odgovara praksi koja se ustalila između stranaka; ili
- (c) u međunarodnoj trgovini, u obliku koji odgovara običajima koji su strankama bili poznati ili su im morali biti poznati, a opće su poznati u međunarodnoj trgovini i redovito ih poštuju stranke ugovora iste vrste u branši o kojoj je riječ.

2. S pisanim oblikom je izjednačeno svako priopćenje elektroničkim sredstvima koja omogućuju trajni zapis sporazuma.

3. Ako sporazum sklapaju stranke od kojih nijedna nema prebivalište u nekoj državi članici, sudovi drugih država članica nisu nadležni, osim ako se izabrani sud ili sudovi odbiju oglašiti nadležnima.

4. Sud ili sudovi države članice čija je nadležnost određena na temelju pisanog akta o osnivanju trusta, isključivo su nadležni u postupcima pokrenutima protiv osnivača, upravitelja ili korisnika, ako je riječ o odnosima tih osoba ili njihovih prava ili obveza u okviru trusta.

5. Sporazumi ili odredbe akta o osnivanju trusta kojima se zasniva nadležnost nemaju učinka ako su u suprotnosti s odredbama članaka 13., 17. i 21. ili ako isključuju nadležnost sudova koji imaju isključivu nadležnost prema članku 22.

Članak 24.

Ukoliko sud neke države članice nije nadležan prema drugim odredbama ove Uredbe, nadležan je onda kada se tuženik pred njime upusti u postupak. To ne vrijedi ako se tuženik pred sudom pojavio da prigovori njegovoj nadležnosti ili ako je neki drugi sud isključivo nadležan prema članku 22.

ODJELJAK 8.

Ispitivanje nadležnosti i dopuštenosti postupka

Članak 25.

Sud države članice oglašava se nenadležnim po službenoj dužnosti ako je pred njime podnesena tužba u kojoj se glavno pitanje odnosi na stvar za koju je, prema odredbama članka 22., isključivo nadležan sud neke druge države članice.

Članak 26.

1. Ako je protiv tuženika s prebivalištem u nekoj državi članici pokrenut postupak pred sudom druge države članice, a on se ne upusti u postupak, sud se po službenoj dužnosti oglašava nenadležnim, ako njegova nadležnost ne proizlazi iz odredaba ove Uredbe.

2. Sud je dužan prekinuti postupak sve dok se ne utvrdi da je tuženik bio u mogućnosti primiti pismeno kojim se pokreće postupak ili drugo odgovarajuće pismeno, pravodobno i na način koji mu omogućuje da pripremi obranu, ili da su u tu svrhu poduzete sve potrebne radnje.

3. Umjesto stavka 2. primjenjuju se odredbe članka 19. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 od 29. svibnja 2000. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim predmetima,¹⁰ ako pismeno kojim se pokreće postupak ili drugo odgovarajuće pismeno mora biti poslano iz jedne države članice u drugu, prema odredbama ove Uredbe.

4. Ako se ne primjenjuju odredbe Uredbe (EZ) br. 1348/2000, primjenjuje se članak 15. Haške konvencije od 15. studenoga 1965. o dostavi sudskih i izvansudskih isprava u

¹⁰ SL L 160, 30. 6. 2000., str. 37.

građanskim ili trgovačkim stvarima u inozemstvu, ako je potrebno uručiti pismeno o početku postupka ili istovjetno pismeno prema toj konvenciji.

ODJELJAK 9.

Litispendencija i povezani postupci

Članak 27.

1. Ako su pred sudovima različitih država članica pokrenuti postupci o istoj stvari između istih stranaka, sud pred kojim je postupak kasnije pokrenut, po službenoj dužnosti prekida postupak dok se ne utvrdi nadležnost suda pred kojim je najprije pokrenut postupak.

2. Ako se utvrdi nadležnost suda kod kojega je postupak najprije pokrenut, svi ostali sudovi se u korist toga suda oglašavaju nenadležnima.

Članak 28.

1. Ako su pred sudovima različitih država članica pokrenuti povezani postupci, postupak mogu prekinuti svi sudovi osim onog pred kojim je postupak najprije pokrenut.

2. Ako su postupci u tijeku u prvom stupnju, svi sudovi osim onoga pred kojim je u tijeku prvi postupak mogu, na zahtjev jedne od stranaka, izjaviti da nisu nadležni ako je sud pred kojim je postupak najprije pokrenut nadležan u postupcima o kojima je riječ i ako njegovo pravo dopušta spajanje postupaka.

3. U smislu ovog članka, postupci se smatraju povezanim ako među njima postoji toliko bliska veza da je, radi izbjegavanja donošenja proturječnih odluka u odvojenim postupcima, svrhovito zajedno ih raspraviti i o njima odlučiti.

Članak 29.

Ako postupci spadaju u isključivu nadležnost više sudova, sud pred kojim je postupak kasnije pokrenut oglašava se nenadležnim u korist suda pred kojim je postupak najprije pokrenut.

Članak 30.

U smislu ovog odjeljka, postupak pred nekim sudom smatra se pokrenutim:

1. kada je sudu podneseno pismeno kojim se pokreće postupak ili drugo odgovarajuće pismeno, pod uvjetom da tužitelj nakon toga nije propustio poduzeti korake koje je bio dužan poduzeti kako bi bila izvršena dostava tuženiku, ili

2. ako se pismeno treba dostaviti prije njegovog podnošenja sudu, kada ga je primilo tijelo odgovorno za dostavu, pod uvjetom da tužitelj nakon toga nije propustio poduzeti korake koje je bio dužan poduzeti kako bi pismeno bilo podneseno sudu.

ODJELJAK 10.

Privremene mjere uključujući mjere osiguranja

Članak 31.

Privremene mjere, uključujući i mjere osiguranja, koje su predviđene pravom neke države članice mogu se tražiti od sudova te države i onda kada je za odluku o glavnoj stvari na temelju ove Uredbe nadležan sud neke druge države članice.

POGLAVLJE III.
PRIZNANJE I OVRHA

Članak 32.

U smislu ove Uredbe, "sudska odluka" označava svaku odluku koju donese sud neke države članice, bez obzira na njezin naziv, uključujući presudu, rješenje, platni nalog ili ovršni nalog, kao i odluku o troškovima koju donese sudski službenik.

ODJELJAK 1.

Priznanje

Članak 33.

1. Sudska odluka donesena u nekoj državi članici priznaje se u drugoj državi članici bez ikakvog posebnog postupka.

2. Svaka zainteresirana stranka koja postavi pitanje priznanja sudske odluke kao glavno pitanje u sporu, može, u postupku iz odjeljaka 2. i 3. ovog poglavlja, zatražiti priznanje odluke.

3. Ako se priznanje traži u postupku pred sudom neke države članice čija odluka ovisi o priznanju, taj sud može odlučiti o priznanju.

Članak 34.

Sudska odluka se ne priznaje:

1. ako bi priznanje bilo očito protivno javnom poretku države članice u kojoj se priznanje traži;

2. ako tuženiku koji se nije upustio u postupak, pismeno kojim se pokreće postupak ili drugo odgovarajuće pismeno nije bilo dostavljeno pravodobno i na način koji bi mu omogućio da pripremi obranu, osim ako je tuženik propustio izjaviti pravno sredstvo protiv odluke, a mogao je to učiniti;

3. ako je nespojiva sa sudskom odlukom donesenom između istih stranaka u državi članici u kojoj se priznanje traži;

4. ako je nespojiva s ranijom sudskom odlukom donesenom u drugoj državi članici ili u trećoj državi između istih stranaka u sporu o istom zahtjevu, ukoliko ranija odluka ispunjava pretpostavke za priznanje u državi članici u kojoj se priznanje traži.

Članak 35.

1. Nadalje, sudska se odluka ne priznaje ako nisu poštovane odredbe odjeljaka 3., 4. ili 6. poglavlja II., ili u slučaju iz članka 72.

2. Pri ispitivanju osnova nadležnosti iz prethodnog stavka, sud ili drugo tijelo kojemu se podnosi prijedlog za priznanje vezan je utvrđenim činjeničnim stanjem na osnovi kojega je sud države članice u kojoj je sudska odluka donesena utemeljio svoju nadležnost.

3. Prema odredbama stavka 1., ne može se preispitivati nadležnost suda države članice u kojoj je donesena sudska odluka. Ispitivanje javnog poretka iz članka 34. točke 1. ne smije se primijeniti na pravila o nadležnosti.

Članak 36.

Strana sudska odluka nipošto se ne smije preispitivati u pogledu sadržaja.

Članak 37.

1. Sud države članice u kojoj se traži priznanje sudske odluke donesene u drugoj državi članici može prekinuti postupak ako je protiv te odluke izjavljen redovni pravni lijek.

2. Sud države članice u kojoj se traži priznanje sudske odluke donesene u Irskoj ili u Ujedinjenoj Kraljevini može prekinuti postupak ako je ovrha u državi u kojoj je sudska odluka donesena privremeno obustavljena zbog odlučivanja o pravnome lijeku.

ODJELJAK 2.

Ovrha

Članak 38.

1. Sudska odluka donesena u nekoj državi članici koja je i ovršna u toj državi ovršit će se u drugoj državi članici ako je, po zahtjevu bilo koje zainteresirane stranke, u njoj proglašena ovršnom.

2. Ipak, u Ujedinjenom Kraljevstvu ta se odluka ovršava u Engleskoj i Walesu, u Škotskoj i u Sjevernoj Irskoj ako je, po zahtjevu bilo koje zainteresirane stranke, registrirana za ovrhu u tom dijelu Ujedinjenog Kraljevstva.

Članak 39.

1. Prijedlog se podnosi sudu ili drugom nadležnom tijelu iz popisa u Prilogu II.

2. Mjesna nadležnost određuje se prema mjestu prebivališta ovršenika ili prema mjestu gdje ovrhu treba provesti.

Članak 40.

1. Za postupak podnošenja prijedloga mjerodavno je pravo države članice u kojoj se ovrha traži.

2. Predlagatelj mora navesti adresu za dostavu na području za koje je nadležan sud kojemu je podnio prijedlog. Ako pravo države članice u kojoj se ovrha traži ne propisuje navođenje takve adrese, predlagatelj je dužan imenovati punomoćnika za dostavu.

3. Uz prijedlog se prilažu isprave iz članka 53.

Članak 41.

Sudska odluka proglašava se ovršnom odmah po dovršetku formalnosti iz članka 53., bez bilo kakvih provjera prema člancima 34. i 35. Ovršenik u tom dijelu postupka nema pravo očitovati se o prijedlogu.

Članak 42.

1. O odluci o prijedlogu za utvrđenje ovršnosti sudske odluke bez odgode će biti obaviješten predlagatelj u postupku koji propisuje pravo države članice u kojoj se traži ovrha.

2. Odluka o ovrsi dostavlja se ovršeniku, zajedno sa sudskom odlukom, osim ako mu je sudska odluka već dostavljena.

Članak 43.

1. Svaka stranka može izjaviti pravni lijek protiv odluke o ovrsi sudske odluke.

2. Pravni lijek se podnosi sudu s popisa u Prilogu III.

3. O pravnom lijeku se odlučuje prema pravilima kontradiktornog postupka.

4. Ako se ovršenik ne upusti u postupak pred sudom koji odlučuje o pravnom lijeku koji je podnio predlagatelj, primjenjuju se odredbe članka 26. stavaka 2.–4., i onda kada ovršenik nema prebivalište u nekoj državi članici.

5. Pravni lijek protiv odluke o ovrsi može se izjaviti u roku mjesec dana od dana njezine dostave. Ako ovršenik ima prebivalište u državi članici različitoj od one u kojoj je odluka proglašena ovršnom, rok za izjavljivanje pravnog lijeka iznosi dva mjeseca, a počinje teći od dana dostave, bilo toj stranci osobno ili na adresu njezina prebivališta. Rok se ne može produljiti zbog udaljenosti.

Članak 44.

Sudska odluka o tom pravnom lijeku može se pobijati samo pravnim lijekom iz Priloga IV.

Članak 45.

1. Sud kojemu je podnesen pravni lijek prema članku 43. ili članku 44. može odbiti donijeti odluku o ovršnosti ili je ukinuti samo na temelju jednog od razloga iz članka 34. i 35. Sud odluku donosi bez odlaganja.

2. Strana sudska odluka nipošto se ne smije preispitivati u pogledu sadržaja.

Članak 46.

1. Sud kojemu je izjavljen pravni lijek prema člancima 43. i 44. može na zahtjev ovršenika prekinuti postupak ako je protiv sudske odluke u državi članici u kojoj je ona donesena podnesen redovni pravni lijek, ili ako rok za njegovo podnošenje još nije protekao; u potonjem slučaju, sud može odrediti rok za podnošenje tog pravnog lijeka.

2. Ako je sudska odluka donesena u Irskoj ili u Ujedinjenom Kraljevstvu, svaki pravni lijek koji je raspoloživ u državi članici u kojoj je donesena sudska odluka smatra se redovnim pravnim lijekom u smislu stavka 1.

3. Sud može uvjetovati ovrhu sudske odluke osiguranjem koje sam odredi.

Članak 47.

1. Ako sudsku odluku treba priznati prema ovoj Uredbi, predlagatelja ništa ne sprječava da zatraži donošenje privremenih mjera, uključujući i mjere osiguranja, prema pravu države članice u kojoj se traži ovrha sudske odluke, a da pritom nije potrebno proglašenje ovršnosti sudske odluke prema članku 41.

2. Proglašenje ovršnosti uključuje ovlasti za poduzimanje mjera osiguranja.

3. U roku propisanom za podnošenje pravnog lijeka protiv odluke o ovrsi prema članku 43. stavku 5., i sve do donošenja odluke o takvome pravnome lijeku, nikakve ovršne mjere, osim mjera osiguranja, ne smiju se poduzeti na imovini ovršenika.

Članak 48.

1. Ako se strana sudska odluka odnosi na više zahtjeva, a odluka o ovrsi ne može se donijeti za sve njih, sud ili nadležno tijelo odluku o ovrsi donose za jedan ili više zahtjeva.

2. Predlagatelj može zatražiti odluku o ovrsi koja je ograničena na neke dijelove sudske odluke.

Članak 49.

Strana sudska odluka koja glasi na periodično plaćanje novčane kazne, ovršna je u državi članici u kojoj se ovrha traži samo ako je iznos kazne konačno utvrđen pred sudovima države članice u kojoj je sudska odluka donesena.

Članak 50.

Predlagatelj koji u državi članici porijekla uživa potpunu ili djelomičnu besplatnu pravnu pomoć ili oslobođenje troškova ima pravo, u postupku propisanom odredbama ovog odjeljka, uživati najpogodniju besplatnu pravnu pomoć ili najveće oslobađanje od troškova predviđeno pravom države članice u kojoj se traži priznanje sudske odluke.

Članak 51.

Nikakvo osiguranje ili polog, bez obzira na njegov naziv, ne može se tražiti od stranke koja u jednoj državi članici traži ovrhu sudske odluke donesene u drugoj državi članici, na temelju toga što je stranka strani državljanin ili nema prebivalište ili boravište u državi u kojoj se traži ovrha sudske odluke.

Članak 52.

U državi članici u kojoj se traži ovrha, u postupku za donošenje odluke o ovrsi sudske odluke, nije dopušteno zaračunavati nikakvu taksu, pristojbu ili naknadu na temelju vrijednosti spora.

ODJELJAK 3.

Zajedničke odredbe

Članak 53.

1. Stranka koja traži priznanje ili ovrhu, mora podnijeti primjerak sudske odluke koja udovoljava pretpostavkama za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti.

2. Stranka koja traži donošenje odluke o ovrši mora podnijeti i potvrdu iz članka 54. ne dovodeći u pitanje članak 55.

Članak 54.

Sud ili nadležno tijelo države članice u kojoj je donesena sudska odluka izdaje, na zahtjev bilo koje zainteresirane stranke, potvrdu u obliku standardnog obrasca iz Priloga V. uz ovu Uredbu.

Članak 55.

1. Ako potvrda iz članka 54. nije podnesena, sud ili nadležno tijelo mogu odrediti rok za njezino podnošenje ili prihvatiti drugu odgovarajuću ispravu ili, ako smatra da dodatno pojašnjenje nije potrebno, osloboditi stranku dužnosti podnošenja takve isprave.

2. Ako to zatraži sud ili nadležno tijelo, mora se podnijeti prijevod isprave. Prijevod ovjerava osoba koja je za to ovlaštena u nekoj državi članici.

Članak 56.

Isprave iz članka 53. i iz članka 55. stavka 2. kao ni isprave o imenovanju punomoćnika u postupku ne podliježu obvezi legalizacije ili drugim sličnim formalnostima.

POGLAVLJE IV.

JAVNE ISPRAVE I SUDSKE NAGODBE

Članak 57.

1. Javne isprave koje su sastavljene i ovršne u jednoj državi članici, u drugoj se državi članici proglašavaju ovršnima, po prijedlogu podnesenom u postupku iz članka 38. i dalje. Sud kojemu je podnesen pravni lijek iz članka 43. ili članka 44. može odbiti donijeti odluku o ovršnosti ili je ukinuti, samo ako bi ovrha bila očito protivna javnom poretku države članice u kojoj se ovrha traži.

2. Javnim ispravama u smislu stavka 1. smatraju se i sporazumi o uzdržavanju koji su sklopljeni s upravnim tijelima ili oni koje upravna tijela potvrde.

3. Isprava koja se podnosi mora udovoljavati svim pretpostavkama za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti u državi članici porijekla.

4. Odredbe poglavlja III. odjeljka 3. primjenjuju se na odgovarajući način. Nadležno tijelo države članice u kojoj je javna isprava sastavljena izdaje, na zahtjev bilo koje zainteresirane stranke, potvrdu koristeći pritom standardni obrazac iz Priloga VI. uz ovu Uredbu.

Članak 58.

Nagodba koja je potvrđena pred sudom tijekom postupka i koja je ovršna u državi članici u kojoj je sklopljena, ovršna je u državi članici u kojoj se traži njezina ovrha pod istim pretpostavkama kao da je riječ o javnoj ispravi. Sud ili drugo nadležno tijelo države članice u kojoj je potvrđena nagodba izdaje potvrdu na zahtjev bilo koje zainteresirane stranke, koristeći pritom standardni obrazac iz Priloga V. uz ovu Uredbu.

POGLAVLJE V.
OPĆE ODREDBE

Članak 59.

1. Pri utvrđivanju ima li stranka prebivalište u državi članici pred čijim je sudovima pokrenut postupak, sud primjenjuje vlastito pravo.

2. Ako stranka nema prebivalište u državi članici pred čijim je sudovima pokrenut postupak, pri utvrđivanju ima li stranka prebivalište u nekoj drugoj državi članici, sud primjenjuje pravo te druge države članice.

Članak 60.

1. U smislu ove Uredbe, društva i pravne osobe imaju prebivalište u mjestu u kojemu imaju svoje:

- (a) statutarno sjedište; ili
- (b) središnju upravu; ili
- (c) glavnu poslovnu jedinicu.

2. Kad je riječ o Ujedinjenom Kraljevstvu i Irskoj, izraz "statutarno sjedište" znači *registered office* ili, ako on nigdje ne postoji, *place of incorporation* (mjesto stjecanja pravne sposobnosti) ili, ako ni takvo mjesto ne postoji, mjesto prema čijem je pravu došlo do *formation* (osnivanja).

3. Pri utvrđivanju ima li trust prebivalište u državi članici pred čijim je sudovima pokrenut postupak, sud primjenjuje vlastita pravila međunarodnog privatnog prava.

Članak 61.

Ne dovodeći u pitanje povoljnije unutarnje propise, osobe s prebivalištem u državi članici protiv kojih se vodi postupak pred kaznenim sudovima druge države članice, čiji nisu državljanima, za kazneno djelo koje nije počinjeno s predumišljajem, mogu braniti za to ovlaštene osobe, čak i u njihovom odsustvu. Međutim, sud pred kojim se postupak vodi može narediti da se one osobno pojave. Ako tome ne bude udovoljeno, sudska odluka u građanskom postupku donesena u odsustvu te osobe, kojoj nije bila pružena mogućnost pripreme vlastite obrane, ne treba se priznati niti izvršiti u drugim državama članicama.

Članak 62.

U Švedskoj, u skraćenim postupcima po platnom nalogu (*betalningsföreläggande*) i postupka pomoći kod ovrhe (*handräkning*), izraz "sud" uključuje i švedsku službu za ovrhu (*kronofogdemyndighet*).

Članak 63.

1. Osoba s prebivalištem na teritoriju Velikog vojvodstva Luksemburg, koja je tužena pred sudom druge države članice prema članku 5. stavku 1., može odbiti podvrgnuti se nadležnosti tog suda ako se krajnje mjesto isporuke robe ili pružanja usluga nalazi u Luksemburgu.

2. Ako je prema stavku 1. krajnje mjesto isporuke robe ili pružanja usluga u Luksemburgu, svaki sporazum o nadležnosti valjan je samo ako je sastavljen u pisanom obliku ili usmeno s pisanom potvrdom, sukladno odredbama članka 23. stavka 1. točke (a).

3. Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na ugovore o pružanju financijskih usluga.

4. Odredbe ovog članka primjenjuju se u razdoblju od šest godina od dana stupanja na snagu ove Uredbe.

Članak 64.

1. U sporovima između zapovjednika i člana posade plovila registriranog u Grčkoj ili u Portugalu, o plaći ili drugim uvjetima službe, sud u državi članici mora utvrditi je li diplomatski ili konzularni službenik nadležan za plovilo obaviješten o sporu. Sud može odlučiti odmah po obavještanju tog službenika.

2. Odredbe ovog članka primjenjuju se u razdoblju od šest godina od dana stupanja na snagu ove Uredbe.

Članak 65.

1. Na nadležnost iz članka 6(2) i članka 11. u tužbama iz garancije ili intervencijskim tužbama ne može se pozivati u Njemačkoj, Austriji i Mađarskoj. Bilo koja osoba koja ima prebivalište u drugoj državi članici može biti tužena pred sudovima:

(a) Njemačke, prema člancima 68., 72–74. Zakona o parničnom postupku (Zivilprozessordnung) koji se odnose na obavijesti trećih,

(b) Austrije, prema članku 21. Zakona o parničnom postupku (Zivilprozessordnung) koji se odnose na obavijesti trećih,

(c) Mađarske, prema člancima 58–60. Zakona o parničnom postupku (Polgári perrendtartás) koji se odnose na obavijesti trećih.

(2) Presude donesene u drugim državama članicama prema članku 6(2) ili članku 11. bit će priznate i izvršene u Njemačkoj, Austriji i Mađarskoj u skladu s poglavljem III. Bilo kakvi učinci koje presude donosene u tim državama mogu imati na treće, primjenom odredaba iz paragrafa 1., također će biti priznate u drugim državama članicama.

POGLAVLJE VI.

PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 66.

1. Ova se Uredba primjenjuje samo na postupke pokrenute i javne isprave sastavljene nakon njezina stupanja na snagu.

2. Međutim, ako je postupak u državi članici porijekla pokrenut prije stupanja na snagu ove Uredbe, sudske odluke donesene nakon tog datuma priznaju se i izvršavaju sukladno odredbama poglavlja III.:

(a) ako je postupak u državi članici porijekla pokrenut nakon stupanja na snagu Bruxelleske konvencije ili Luganske konvencije u državi članici porijekla i u državi članici u kojoj se traži njezino priznanje ili ovrha;

(b) u svim drugim slučajevima, ako je nadležnost utemeljena na pravilima koja odgovaraju odredbama poglavlja II. ili konvenciji sklopljenoj između države članice porijekla i države članice u kojoj se traži njezino priznanje ili ovrha, a koja je bila na snazi u trenutku pokretanja postupka.

POGLAVLJE VII.
ODNOS PREMA DRUGIM PRAVNIM AKTIMA

Članak 67.

Ova Uredba ne utječe na primjenu propisa koji uređuju nadležnost te priznanje i ovrhu sudskih odluka u nekim posebnim pravnim područjima, koji su sadržani u pravnim aktima Zajednice ili u unutarnjem zakonodavstvu usklađenom prema odredbama tih pravnih akata.

Članak 68.

1. Ova Uredba, između država članica, zamjenjuje Bruxellesku konvenciju, osim za područja država članica koja spadaju u teritorijalno polje primjene te konvencije i koja su isključena iz ove Uredbe sukladno odredbama članka 299. Ugovora.

2. U mjeri u kojoj ova Uredba zamjenjuje odredbe Bruxelleske konvencije, svako pozivanje na odredbe Konvencije smatra se pozivanjem na odredbe ove Uredbe.

Članak 69.

Uz poštovanje odredaba članka 66. stavka 2. i članka 70., ova Uredba, među državama članicama, zamjenjuje sljedeće međunarodne konvencije i ugovore:

- Konvenciju između Belgije i Francuske o nadležnosti, valjanosti i ovrsi sudskih odluka, arbitražnih pravorijeka i javnih isprava, potpisanu u Parizu 8. srpnja 1899.,
- Konvenciju između Belgije i Nizozemske o nadležnosti, stečaju, valjanosti i ovrsi sudskih odluka, arbitražnih pravorijeka i javnih isprava, potpisanu u Bruxellesu 28. ožujka 1925.,
- Konvenciju između Francuske i Italije o ovrsi sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potpisanu u Rimu 3. lipnja 1930.,
- Konvenciju između Ujedinjenog Kraljevstva i Francuske Republike o međusobnoj ovrsi sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, s Protokolom, potpisanu u Parizu 18. siječnja 1934.,
- Konvenciju između Ujedinjenog Kraljevstva i Kraljevine Belgije o međusobnoj ovrsi sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, s Protokolom, potpisanu u Bruxellesu 2. svibnja 1934.,
- Konvenciju između Njemačke i Italije o priznanju i ovrsi sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potpisanu u Rimu 9. ožujka 1936.,
- Konvenciju između Belgije i Austrije o međusobnom priznanju i ovrsi sudskih odluka i javnih isprava koje se odnose na obveze uzdržavanja, potpisanu u Beču 25. listopada 1957.,
- Konvenciju između Njemačke i Belgije o uzajamnom priznanju i ovrsi sudskih odluka, arbitražnih pravorijeka i javnih isprava u građanskim i trgovačkim stvarima, potpisanu u Bonnu 30. lipnja 1958.,

- Konvenciju između Socijalističke Republike Rumunjske i Kraljevine Belgije o priznanju i ovrsi odluka o razvodu, potpisanu u Bukureštu 6. studenog 1980.,
- Sporazum između Narodne Republike Bugarske i Republike Cipar o pravosudnoj suradnji u građanskim i kaznenim stvarima, potpisan u Nikoziji 29. travnja 1983.,
- Sporazum između Narodne Republike Bugarske i Republike Francuske o uzajamnoj pravosudnoj suradnji u građanskim stvarima, potpisan u Sofiji 18. siječnja 1989.,
- Sporazum između Narodne Republike Bugarske i Republike Italiji o pravosudnoj suradnji i ovrsi odluka u građanskim stvarima, potpisan u Rimu 18. svibnja 1990.,
- Sporazum između Republike Bugarske i Kraljevine Španjolske o uzajamnoj pravosudnoj suradnji u građanskim stvarima, potpisan u Sofiji 22. svibnja 1993.,
- Ugovor između Rumunjske i Češke Republike o pravosudnoj suradnji u građanskim stvarima, potpisan u Bukureštu 11. srpnja 1994.,
- Konvenciju između Rumunjske i Kraljevine Španjolske o nadležnosti, priznanju i ovrsi odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potpisanu u Bukureštu 17. studenog 1997.,
- Konvenciju između Rumunjske i Kraljevine Španjolske – komplementarna s Haškom konvencijom o građanskom postupku (Den Haag, 1. ožujka 1954.), potpisanu u Bukureštu 17. studenog 1997.,
- Ugovor između Rumunjske i Republike Poljske o pravosudnoj suradnji i pravnim odnosima u građanskim predmetima, potpisan u Bukureštu 15. svibnja 1999.

Članak 70.

1. Međunarodne konvencije i ugovor iz članka 69. nastavljaju proizvoditi pravne učinke u pogledu pitanja na koja se ne odnosi ova Uredba.
2. Oni nastavljaju proizvoditi pravne učinke u odnosu na sudske odluke, donesene te javne isprave sastavljene prije stupanja na snagu ove Uredbe.

Članak 71.

1. Ova Uredba ne utječe ni na konvencije čije su stranke države članice, a koje, za neko posebno pravno područje, uređuju nadležnost ili priznanje i ovrhu sudskih odluka.
2. S ciljem njezina jedinstvenog tumačenja, odredba stavka 1. primjenjuje se na sljedeći način:
 - (a) ova Uredba ne sprječava sud države članice koja je stranka konvencije o nekom posebnom pravnom području, da prihvati nadležnost prema toj konvenciji, čak i ako tuženik ima prebivalište u drugoj državi članici koja nije stranka te konvencije. Sud pred kojim se vodi postupak u svakome slučaju primjenjuje članak 26. ove Uredbe;
 - (b) sudske odluke koje donese sud države članice na temelju nadležnosti prema odredbama konvencije o nekom posebnom pravnome području, priznaju se i ovršavaju u drugim državama članicama prema odredbama ove Uredbe.

Ako konvencija o nekom posebnom pravnom području čije su stranke obje države članice, i ona u kojoj je donesena sudska odluka i država članica u kojoj se traži njezino priznanje i ovrha, propisuje pretpostavke za priznanje ili ovrhu sudskih odluka, te se pretpostavke primjenjuju. U svakom slučaju, mogu se primjenjivati odredbe ove Uredbe koje se odnose na postupak priznanja i ovrhe sudskih odluka.

Članak 72.

Ova Uredba ne utječe na sporazume kojima su se države članice obvezale, prije stupanja na snagu ove Uredbe, sukladno odredbama članka 59. Bruxelleske konvencije, da neće priznavati sudske odluke donesene, osobito u drugim državama ugovornicama te konvencije, protiv tuženika s prebivalištem ili boravištem u trećoj državi u kojoj se, u slučajevima iz članka 4. te konvencije, sudska odluka može zasnovati samo na nadležnosti iz članka 3. te konvencije.

POGLAVLJE VIII.
ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 73.

Najkasnije pet godina od stupanja na snagu ove Uredbe, Komisija će Europskome parlamentu, Vijeću te Gospodarskom i socijalnom odboru predstaviti izvješće o njezinoj primjeni. Tom izvješću priložit će se, po potrebi, prijedlozi za njezinu prilagodbu.

Članak 74.

1. Države članice poslat će Komisiji tekstove kojima se unose izmjene u popis iz Priloga I.–IV. Komisija će priloge o kojima je riječ prilagoditi u skladu s tim prijedlozima.
2. Ažuriranje i tehnička prilagodba formulara, čiji se primjerci pojavljuju u prilozi-ma V i VI, bit će usvojena od Komisije. Te mjere, osmišljene kako bi dopunile elemente ove Uredbe koji nisu osnovni, bit će usvojene u skladu s regulatornim postupkom temelji-to utvrđenim člankom 75(2).

Članak 75.

1. Komisiji će pomagati odbor.
2. Tamo gdje se upućuje na ovaj paragraf, članak 5a(1) i članak 7 Odluke 1999/468/EZ će se primjenjivati, uzimajući u obzir odredbu članka 8.

Članak 76.

Ova Uredba stupa na snagu 1. ožujka 2002.
Ova Uredba u cijelosti obvezuje i neposredno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorom o osnivanju Europske zajednice.

Sastavljeno u Bruxellesu, 22. prosinca 2000.

Za Vijeće
Predsjednik
C. Pierret